

ג א מיי פ"א מהלכות
שמיטה הלכה יד סמג
עשין סג טו"ע י"ד פ"ו
סעיף א:
גא ב מיי פ"ד מהלכות
מאכלות אסורות
הלכה כב ופ"ד מהל'
אסורי מצות הלכה א ב:
גב ג מיי פ"י מהל' נזק
ממון הלכה ב והלכה
יג:

היבא דברק צור בו' אע"ג דשמיטה בצור כשירה מכל מקום
כיון דהך שמיטה כעין סקילה אסרה תורה ומשני אטו
סכין כמיז בהדיא ולא אחיז צור אלא מריבויא כך הוא עיקר שמיטה
בצור אפילו לשמוע לכתחילה כמו בסכין ולפיכך אין לחלק כלל בין
צור לסכין ובדין הוא דליבעי לאתויי
ברייתא דבכל שוחטין בין בצור בין
בקרומית כו' (חולין דף טו:) דמשמע
לכתחילה אלא לניחא ליה להביא
המשנה ומ"מ סמין אצרייתא דשריא
אפילו לכתחילה ובהאי מקדש (קדושין
דף טו:) מיימי הצרייתא אהך מילתא
גופה: **נפקא** אהו מאת בשרו.
משמע דרבי יוסי הגלילי דריש
אתין דאיהו דריש לקמן נקי מדמי
ולדות ומינה דבפרק המקשה (חולין
דף ע: ושם) גבי הא דמתן רבי יוסי
הגלילי אומר בטמאה טמא כטהורה
טהור דריש מהלכי כפיס צמיה
טמאתי לך ופריך קלוטה צמיעי
קלוטה ליטמא דמהלכי ד' (ע"במהלכי)
ד' היא ומאי קשה הא קמי בטמאה
טמא והאי בטמאה הוא דרבי יוסי
הגלילי וכיון דדריש אתין ע"כ כר"ש
ס"ל דאוסר גמל צמיעי פרה כדמוכח
בפ"ק דבכורות (ד' ו:) דמתן דשרי
לא דריש אתין וי"ל דבחולין פריך
מקלוט שראשו ורובו דומה לאמו
דמורה ר"ש דשרי כדמוכח פרק קמא
דבכורות (סג) א"ג רואה לישב דברי
רבי יוסי הגלילי דבחולין אפילו
לרבנן דבכורות: **כיון** שהגיע
א"ת ה' אלהיך תירא פירש. אע"ג
דבפ"ק דקדושין (ד' ב:) דריש נאמר
איך אמנו ואביו תיראו ונאמר את
ה' אלהיך תירא השוה הכתוב מורא
אב ואם למורא שמים לא הוה נוחא
ליה למדרשה לאוקמי לעשה יתירא:
לרבות ת"ח. וא"ת מפני שיבה
תקום למה לי תיפוק ליה מהכא וי"ל
דהכא ברב מובהק כדתנן (אבות פ"ד
משנה י"ג) מורא רבך כמורא שמים
או ברב מופלג דהוי כעין רבו:
נקי מחצי בופר. לא בעי למימר
נקי מדמי ולדות כרבי יוסי

היבא דברק צור ושהט בו דעבריה כעין
סקילה אבל היבא דשחטיה בסכין לא אמרי
אטו סכין כתיבא באורייתא והתנן (א"ב השוחט
במגל יד בצור ובקנה שחיטתו כשירה
והשתא דנפקא ליה איסור אכילה ואיסור
הנאה מלא יאכל את בשרו בעל השור נקי
למה לי בלהנאת עורו דסקלא דעתך אמינא
בשרו הוא דאסור בהנאה אבל עורו גשתי
בהנאה קמשמע לן בעל השור נקי ולהנך
תנאי דמפקי ליה להאי בעל השור נקי
לדרשה אחרינא (ב"ב בעינין למימר קמן) הנאת
עורו מנא אהו נפקא אהו מאת בשרו את
הטפל לבשרו מאי גיהו עורו והאי תנא א"ת
לא דריש ברתניא שמועון העמסוני ואמרי
לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין
שבתורה כיון שהגיע ללאת ה' אלהיך תירא
פירש אמרו לו תלמודיו רבי כל אתין שדרשת
מה תהא עליהן אמר להם בשם שקבלתי
שכר על הדרישה כך קבלתי שכר על
הפרישה עד שבא ר' עקיבא ולימד את ה'
ובעל השור נקי רבי אליעזר אומר נקי מחצי
כופר אמר לו ר' עקיבא והלא הוא עצמו אין
משתלם אלא מגופו הביאהו לבית דין וישלם
לך אמר לו רבי אליעזר כך אני בעיניך שדיני
בזה שחייב מיתה אין דיני אלא כשהמית את
האדם על פי עד אחד או על פי בעלים על
פי בעלים מודה בקנס הוא קסבר (כופרא כפרה תניא אידיך אמר לו רבי
אליעזר עקיבא כך אני בעיניך שדיני בזה שחייב מיתה אין דיני אלא במתכוון
להרוג את הבהמה והרג את האדם למצריי) והרג ישראל לנפלים והרג בן
קיימא * הי אמר ליה ברישא רב כהנא משמיה דרבא אמר מתכוון אמר ליה
ברישא רב טביומי משמיה דרבא אמר המית אמר ליה ברישא רב כהנא
משמיה דרבא אמר מתכוון אמר ליה ברישא משל לצייד ששולה דגים מן הים
משבחה

הגלילי משום קושיא דאנשים ומדמי עזד דהיינו שלשים של עזד לא קאמר דכריש לקיש ס"ל דאמר לקמן (ד' מג.) כשאין השור בסקילה
ללא משלם קנס ואע"ג דכופר מחייב רבי אליעזר היינו משום דדריש אס כופר לרבות כופר שלא בצוונה כרבי יוחנן דלקמן אכל אס עזד
לא דריש דהי"ק ר"ל לקמן וסברא דרבי עקיבא דס"ד דתם משלם דמי עזד מן העלייה כדלקמן לית ליה לרבי אליעזר וא"ת ולימא נקי מדמי
עזד משום משוי (ב) דמקום דלא משלם קנס משלם דמיים כדמשמע לקמן הלכך אצטרך למפטר תם וי"ל כיון דנתם ליה קנס בצוונה
שלא בצוונה נמי פשיטא דלא משלם דמיים א"ג אין סברא להעמיד פטור דנקי אלא אחיובא דכתיב צפרשה בהדיא כגון כופר וקנס ודמי
ולדות ולפי הטעמים הללו א"ש נמי לרבי עקיבא דדריש לקמן נקי מדמי עזד כלומר משלשים של עזד ולא בעי למנקט נקי מחצי כופר משום
דאפילו מועד נמי פטור שלא בצוונה ולא בעי לאוקמי נקי מדמי בן חורין דמועד איכא דמיים שלא בצוונה כדמוכח לקמן אלא היינו טעמא
דפרישית או משום דדמיים לא כתיבי או משום דכיון דלא אשכחן כופר נתם לא אצטרך למעט דדמיים וא"ת והא לקמן ילפינן אשו שלא
בצוונה משור שלא בצוונה אע"ג דליכא כופר באש וי"ל דלא דמי דבאש לא שייך כופר כלל הלכך משום כופר לא שצקינן דמיים אכל שור
דשייך ביה כופר ואפ"ה ליכא כופר נתם אין סברא לחייבו דמיים שלא בצוונה ועי"ל טעם אחר לר"א דמסתבר ליה לאוקמי כופר מבכל
דבר דהכי משמע ליה פשטיה דקרא מדכתיב בתריה ואם שור נגח הוא שישלם כופר וא"ת לרבי יוסי הגלילי דאמר תם משלם חצי כופר
וקאמר נקי מדמי ולדות טפי הוה ליה למימר נקי מחצי כופר מטעמא דפרישית וי"ל דאין דומה לו סברא לפטורו מחצי כופר מאחר
שחייבו הכתוב ח"י: **הביאנהו** לבית דין וישלם א"ך. וא"ת והא לרבי יהודה מועד משלם כופר שלם אע"פ שהשור נסקל דכתיב והשור
יסקל וכתיב אס כופר ישת עליו א"כ משלם מן העלייה אע"ג דלענין נזיקין משתלם מגופו דלד תמות בזקומו עומדת וי"ל דשאני מועד דגלי
ביה קרא ושמא מלך מועדת מחייבו הכתוב כופר שלם אכל תם דלא כתיב בהדיא לא מני למילף אלא מניזקין וניזקין גופייהו מגופו:
על פי עד אחד או על פי בעלים. דריש פרק התערוכות (נחמ"ד ע"ג. ושם) וצריש פרק כל האסורים (תמורה ד' כח. ושם) פ"ה הקונטרס
דשור אין נהרג על פי בעלים לא גוגח ולא רובע משום דמודה בקנס הוא ומינה לר"י היכן מצינו דהריגת שור הוא קנס ובפ"ק
דסנהדרין (ד' י.) נמי דקאמר פלוני רבע שורי הוא ואחר מאנטרפין להורגו משום דאין אדם קרוב אכל ממונו ומה בך מ"מ יפטר מטעם
דמודה בקנס ונראה דהיינו טעמא דלא מחייב על פי הבעלים אפילו יהיו ב' כגון של שני שותפין ומעדין עליו משום דאדם קרוב אכל
ממונו דהא דאמרינן בסנהדרין דאין אדם קרוב אכל ממונו ה"מ כשצאין להעיד ג"כ על חברו דמתוך שצאמן על חברו נאמן גם על
שורו כדמוכח סוגיא התם אכל אמר שורי נרבע לא מבעיא לן דפשיטא דקרוב אכל ממונו הוא כיון שלא בא להעיד על חברו:
מורה בקנס הוא. דקיימא לן פלגא נזקא קנסא ונראה דהוה מני למפך אעד אחד דאין סברא לומר שלא יחשוב מרשיע עצמו
כשמודה ואין רואה לישבע ואף על גב דעל ידי העד בא עליו חיוב זה אלא הפשוט יותר נקט:

א) חולין טו: קדושין טו:
ע"ש, ב) רש"י, א) (פסחים
כב: ו"ט) ד' קדושין טו.
בכורות ו: ע"ש פסחים כב:
ו"ט) חגיגה יב., ב) (לעיל
מ"ג, ו) (בב"א: לנכרי,
ו) (שמות כ"א, ח) (ד"ה
קלוטן, ט) ר"מ, ו) (ע"י
מו"מ ממוט יא: ד"ה
ו"ש, ט) גי ר"מ דנמועד,
ט) (ד"ה על,

תורה אור השלם
1. את יי אלהיך תירא
ואתו תעבד ובשמו
תשבע: דברים יג

גליון הש"ס
גמ' הי אמר ליה ברישא.
ענין זה מה דף יג ע"א:
תוס' ד"ה נפקא בו' א'
גמ' רוצה ליישב. ענין זה
ע"י לקמן מן ע"א בתוס'
ד"ה מלי טעמא גופה
וכו':

מוסף רש"י

היבא דברק צור ושחט
בו. דסקילה היא, דמנבלה
לא מני נפיק, דלאו נבלה
היא, אכל שמיטה סכין
לא (קדושין נו.). אטו
סכין כתיבא באורייתא.
אכל שמיטה, וכיון דהכי
הוא כי שחטה נמי נזרו
לאו סקילה היא אלא
שמיטה, ואפ"ל כן הכתוב
בשור הוא הדין סכין
(שם). במגל יד. רש"י א"ת
בלע"ז ויש לה שתי פיות
האחת חלקה כספין והאחת
יש לה פנימות (חולין
טו.). את לא דריש.
לרבינא דסבר לה משמעון
העמסוני (פסחים כב:).
שפירש מלוקטן (קדושין
נב.). היה דורש כל
אתין שבתורה. לרבינא
(שם). כיון שהגיע לאת
ה' אלהיך תירא. אמר
מה אכנה לרע עמו,
פירש. מכילן וחור בו
מכל ריבויין שדרש, דמהא
לאו לרבינא אלא כולהו נמי
לאו לרבינא אטו (פסחים
כב:). פירש מכל דרשות
שרש, דכל אתין בלון
לרבות חיה אין מה לרבות
בו (בבב"א ו). שירא
לרבות אס דבר להשוותו
למורא המקום (קדושין נב.).
לרבות תלמודי חכמים.
שיהא מורא רבך כמורא
שמים (פסחים כב.). נקי
מחצי כופר. שלם הרג
את האדם נקי מחצי כופר,
ואע"ג דמועד משלם כופר
שלם לא אמרינן תם וישלם
חצי כופר כי היכי דגבי
מוקין משלם חצי מוק
(קדושין נו.) ובעי"ל פסחים
כב: ובתובתו (מ"א). כופרא
כפרה. לכפר על זה שהרג
שורו את האדם (מכות ב.).

רבינו הגנאל
אין דיני אלא כשהמית
[את האדם] על פי עד אחד
או על פי בעלים, וקסבר
כופרא כפרה.